

Obsah

1. Prohloubení a doplnění učiva ze základní školy

1.1. Číselné obory	11
1.1.1. Cvičení	15
1.2. Mocniny s celým exponentem	16
1.2.1. Úvod	16
1.2.2. Definice mocniny s přirozeným exponentem	17
1.2.3. Věty pro počítání s mocninami s přirozeným exponentem	17
1.2.4. Cvičení	20
1.2.5. Definice mocniny s celým exponentem	21
1.2.6. Věty pro počítání s mocninami s celým exponentem	23
1.2.7. Cvičení	25
1.3. Druhá a třetí mocnina a odmocnina z tabulek	26
1.3.1. Doplnění některých poznatků o mocninách a odmocninách	26
1.3.2. Druhá mocnina a odmocnina	27
1.3.3. Třetí mocnina a odmocnina	29
1.3.4. Cvičení	29
1.4. Algebraické výrazy	30
1.4.1. Početní výkony s mnohočleny	31
1.4.2. Rozklady mnohočlenů	34
1.4.3. Úpravy algebraických výrazů	35
1.4.4. Cvičení	38
1.5. Vyjádření neznámé z technických vzorců	40
1.5.1. Cvičení	45
1.6. Sinus, kosinus, tangens, kotangens úhlu	46
1.6.1. Sinus a kosinus úhlu	46
1.6.2. Tangens a kotangens úhlu	50
1.6.3. Tabulky $\sin \alpha$, $\cos \alpha$, $\operatorname{tg} \alpha$, $\operatorname{cotg} \alpha$	53
1.6.4. Příklady a cvičení	54

2. Úvodní poznatky z matematické logiky a teorie množin

2.1. Úvod	59
2.2. Jazyk moderní matematiky	60
2.2.1. Vyjadřovací prostředky matematiky	60
2.2.2. Proměnné a konstanty	61
2.2.3. Výrazy, výroky	61
2.2.4. Cvičení	63
2.3. Základní množinové představy a pojmy	64
2.3.1. Množina a její prvek	64
2.3.2. Množina konečná a nekonečná, prázdná a neprázdná	64
2.3.3. Základní množinová symbolika	65
2.4. Určení množin	66
2.4.1. Určení množiny výčtem prvků	66
2.4.2. Určení množiny charakteristickými vlastnostmi prvků	67
2.4.3. Cvičení	68
2.5. Základní vztahy mezi množinami	69
2.5.1. Podmnožina, rovnost množin	69
2.5.2. Základní množina	71
2.5.3. Cvičení	71
2.6. Vennovy diagramy	72
2.6.1. Popis a konstrukce Vennových diagramů	72
2.6.2. Cvičení	75
2.7. Výroková forma, kvantifikované výroky	76
2.7.1. Výroková forma	76
2.7.2. Výroková forma a množiny	77
2.7.3. Výroky a kvantifikátory	78
2.7.4. Cvičení	79
2.8. Logické spojky	81
2.8.1. Negace	81
2.8.2. Konjunkce	84
2.8.3. Disjunkce (alternativa)	84
2.8.4. Implikace	85
2.8.5. Ekvivalence	86
2.8.6. Implikace a ekvivalence v matematice	87
2.8.7. Cvičení	88
2.9. Pravdivostní tabulky a jejich užití	90
2.9.1. Pravdivostní tabulky	90
2.9.2. Výrokové formule	90
2.9.3. Rovnost výrokových formulí	92
2.9.4. Některá užití výrokové logiky	93
2.9.5. Cvičení	96
2.10. Operace s množinami	98

2.10.1.	Úvod	98
2.10.2.	Sjednocení dvou množin	100
2.10.3.	Průnik dvou množin	101
2.10.4.	Rozdíl dvou množin	102
2.10.5.	Doplňěk množiny	103
2.10.6.	Základní vlastnosti operací s množinami	104
2.10.7.	Zjednodušování množinových výrazů	106
2.10.8.	Cvičení	107
2.11.	Reálná čísla	109
2.11.1.	Množina reálných čísel	109
2.11.2.	Nerovnosti mezi čísly	110
2.11.3.	Intervaly, sjednocení a průnik intervalů	112
2.11.4.	Absolutní hodnota reálného čísla	114
2.11.5.	Užití absolutní hodnoty v zápisech některých množin	115
2.11.6.	Cvičení	117
2.12.	Neúplná čísla	118
2.12.1.	Základní pojmy	118
2.12.2.	Zaokrouhlování čísel	121
2.12.3.	Relativní (poměrná) chyba neúplného čísla	123
2.12.4.	Počítání s neúplnými čísly	124
2.12.5.	Cvičení	126

3. Lineární rovnice a nerovnice

3.1.	Kartézský součin dvou množin	128
3.1.1.	Uspořádané dvojice prvků	128
3.1.2.	Pravoúhlá (kartézská) soustava souřadnic v rovině	129
3.1.3.	Kartézský součin dvou množin a jeho znázornění	132
3.1.4.	Cvičení	137
3.2.	Binární relace	138
3.2.1.	Binární relace z množiny do množiny	138
3.2.2.	Obory relace	142
3.2.3.	Binární relace v množině	143
3.2.4.	Reflexivní, symetrická a tranzitivní relace	144
3.2.5.	Relace ekvivalence	146
3.2.6.	Cvičení	148
3.3.	Rovnosti a nerovnosti, rovnice o jedné neznámé	150
3.3.1.	Rovnost a nerovnost	150
3.3.2.	Pojem rovnice o jedné neznámé	154
3.3.3.	Cvičení	156
3.4.	Lineární rovnice	157
3.4.1.	Lineární rovnice o jedné neznámé	157
3.4.2.	Úpravy rovnic	159

3.4.3.	Postup při řešení rovnic	161
3.4.4.	Cvičení	165
3.5.	Rovnice s neznámou ve jmenovateli a rovnice s parametrem	166
3.5.1.	Rovnice s neznámou ve jmenovateli zlomku	166
3.5.2.	Rovnice s parametrem	170
3.5.3.	Cvičení	173
3.6.	Soustavy lineárních rovnic	174
3.6.1.	Soustavy dvou lineárních rovnic o dvou neznámých	174
3.6.2.	Metoda dosazovací (substituční)	176
3.6.3.	Metoda sčítací (adiční)	178
3.6.4.	Soustava tří lineárních rovnic o třech neznámých	181
3.6.5.	Cvičení	184
3.7.	Slovní úlohy	185
3.7.1.	Cvičení	192
3.8.	Lineární nerovnice	193
3.8.1.	Pojem nerovnice o jedné neznámé	193
3.8.2.	Lineární nerovnice o jedné neznámé	195
3.8.3.	Úpravy nerovnic	196
3.8.4.	Řešení lineárních rovnic o jedné neznámé	197
3.8.5.	Cvičení	202
3.9.	Soustavy lineárních rovnic o jedné neznámé	203
3.9.1.	Řešení jednoduchých soustav	203
3.9.2.	Nerovnice tvaru $A(x)B(x) > 0$, $A(x)B(x) < 0$, $\frac{A(x)}{B(x)} > 0$, $\frac{A(x)}{B(x)} < 0$	205
3.9.3.	Cvičení	209
3.10.	Rovnice a nerovnice s absolutními hodnotami	210
3.10.1.	Lineární rovnice s absolutními hodnotami	210
3.10.2.	Lineární nerovnice s absolutními hodnotami	214
3.10.3.	Cvičení	218

4. Zobrazení a funkce

4.1.	Zobrazení	220
4.1.1.	Zobrazení z množiny do množiny	220
4.1.2.	Další druhy zobrazení	222
4.1.3.	Prosté zobrazení	226
4.1.4.	Cvičení	227
4.2.	Funkce	229
4.2.1.	Funkce a její obory	229
4.2.2.	Graf funkce	231
4.2.3.	Rovnost funkcí	232
4.2.4.	Součet, rozdíl, součin a podíl funkcí	233
4.2.5.	Některé základní vlastnosti funkcí	234

4.2.6. Cvičení	236
4.3. Některé základní funkce	237
4.3.1. Konstantní funkce	238
4.3.2. Lineární funkce	238
4.3.3. Kvadratická funkce	244
4.3.4. Nepřímá úměrnost	245
4.3.5. Grafické řešení soustavy dvou lineárních rovnic o dvou neznámých . . .	247
4.3.6. Cvičení	252
Výsledky cvičení	255